

Teismo praktikos rinkinys

Byla T-295/19

Oleksandr Viktorovych Klymenko
prieš
Europos Sąjungos Tarybą

2020 m. birželio 25 d. Bendrojo Teismo (penktoji kolegija) sprendimas

„Bendra užsienio ir saugumo politika – Ribojamosios priemonės, taikomos atsižvelgiant į padėtį Ukrainoje – Lėšų išaldymas – Asmenų, subjektų ir įstaigų, kurių lėšos ir ekonominiai ištekliai išaldyti, sąrašas – Ieškovo pavardės palikimas sąrašė – Tarybos pareiga patikrinti, ar trečiosios valstybės institucijos sprendimas buvo priimtas paisant teisės į gynybą ir teisės į veiksmingą teisminę gynybą“

1. *Europos Sąjunga – Teismo vykdoma institucijų aktų teisėtumo kontrolė – Ribojamosios priemonės, taikomos atsižvelgiant į padėtį Ukrainoje – Asmenų, dalyvavusių pasisavinant viešąsias lėšas, ir su jais susijusių fizinių ar juridinių asmenų, subjektų ar organizacijų lėšų išaldymas – Kontrolės apimtis*
(SESV 275 straipsnio antra pastraipa; Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 ir 48 straipsniai; Tarybos sprendimas (BUSP) 2019/354; Tarybos reglamentas (ES) 2019/352)

(žr. 59, 60, 85 punktus)

2. *Bendra užsienio ir saugumo politika – Ribojamosios priemonės, taikomos atsižvelgiant į padėtį Ukrainoje – Sprendimas išaldyti lėšas – Nustatymas ir tolesnis taikymas remiantis trečiosios valstybės valdžios institucijų vykdomu teismo procesu dėl viešųjų lėšų pasisavinimo ar valstybės pareigūno piktnaudžiavimo tarnyba – Leistinumai – Sąlyga – Nacionalinis sprendimas, priimtas paisant teisės į gynybą ir teisės į veiksmingą teisminę gynybą – Tarybai tenkanti pareiga patikrinti – Pareiga motyvuoti – Apimtis – Trečioji valstybė, prisijungusi prie Europos žmogaus teisių konvencijos – Poveikio nebuvimas*
(Sprendimo 2014/119/BUSP, iš dalies pakeisto Sprendimu (BUSP) 2019/354, priedas; Tarybos reglamentu Nr. 208/2014 ir 2019/352 I priedas)

(žr. 62–65 punktus)

3. *Institucijų aktai – Motyvavimas – Pareiga – Apimtis – Esminis procedūrinis reikalavimas, kuris skiriasi nuo sprendimo pagrįstumo*
(SESV 296 straipsnis)

(žr. 69 punktą)

4. *Bendra užsienio ir saugumo politika – Ribojamosios priemonės, taikomos atsižvelgiant į padėtį Ukrainoje – Sprendimas išaldyti lėšas – Nustatymas ir tolesnis taikymas remiantis trečiosios valstybės valdžios institucijų vykdomu teismo procesu dėl viešųjų lėšų pasisavinimo ar valstybės pareigūno piktnaudžiavimo tarnyba – Sąlygos – Nacionalinis sprendimas, priimtas paisant teisės į gynybą ir teisės į veiksmingą teisminę gynybą – Sąjungos kompetentingos institucijos pareiga kilus ginčui įrodyti motyvų, nurodytų dėl atitinkamų asmenų ar subjektų, pagrįstumą – Tarybai tenkanti pareiga patikrinti kaip paisoma minėtų teisių – Pažeidimas*
(Sprendimo 2014/119/BUSP, iš dalies pakeisto Sprendimu (BUSP) 2019/354, priedas; Tarybos reglamentu Nr. 208/2014 ir 2019/352 I priedas)

(žr. 71, 73–80, 82, 83, 85, 86, 91, 92, 94, 103 punktus)

5. *Europos Sąjungos teisė – Principai – Teisė į veiksmingą teisminę gynybą – Protingo termino laikymasis – Ribojamosios priemonės, taikomos atsižvelgiant į padėtį Ukrainoje – Teismo procesas trečiojoje šalyje, kuriuo grindžiamas sprendimas dėl ribojamųjų priemonių taikymo – Tarybos pareiga patikrinti – Apimtis*
(Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis)

(žr. 96–100 punktus)

Santrauka

2020 m. birželio 25 d. paskelbtame Sprendime *Klymenko / Taryba* (T-295/19) Bendrasis Teismas panaikino kelis Tarybos aktus¹ dėl ribojamųjų priemonių, nustatytų atsižvelgiant į padėtį Ukrainoje (jais buvo pratęsta asmenų, subjektų ir įstaigų, kuriems taikomos šios ribojamosios priemonės, sąrašo galiojimo trukmė), tiek, kiek ieškovo, buvusio Ukrainos pajamų ir mokesčių ministro, pavardė palikta tame sąrašė.

Šis sprendimas priimtas nagrinėjant ginčą dėl ribojamųjų priemonių, kurios nustatytos tam tikriems asmenims, subjektams ir įstaigoms atsižvelgiant į padėtį Ukrainoje po demonstracijų Nepriklausomybės aikštėje Kijeve (Ukraina) numalšinimo 2014 m. Sprendimas įtraukti ieškovą į ginčijamą sąrašą buvo priimtas remiantis tuo, kad dėl jo Ukrainoje vyko ikiteisminis tyrimas dėl nusikaltimų, susijusių su viešųjų lėšų pasisavinimu ir neteisėtu jų pervedimu už Ukrainos ribų, vėliau šis tyrimas buvo pratęstas, motyvuojant tuo, kad minėtos šalies valdžios institucijos iškėlė jam baudžiamąsias bylas dėl viešųjų lėšų ar turto pasisavinimo ir dėl valstybės pareigūno piktnaudžiavimo tarnyba. Ginčijamais aktais Taryba paliko ieškovo pavardę ginčijamame sąrašė, nurodydama dėl jo tuos pačius motyvus. Kaip matyti iš aptariamą baudžiamąjį procesą vykdančio ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimo, juose taip pat buvo nurodyta, kad vykstant baudžiamajam procesui buvo paisoma ieškovo teisės į gynybą ir jo teisės į veiksmingą teisminę gynybą.

Grįsdamas savo ieškinį ieškovas, be kita ko, priekaištavo Tarybai dėl to, kad ji nepatikrino, ar Ukrainos valdžios institucijos paisė jo teisės į gynybą ir teisės į veiksmingą teisminę gynybą, todėl priimdama ginčijamus aktus ji padarė vertinimo klaidą.

¹ Nagrinėjamu atveju buvo prašoma panaikinti 2019 m. kovo 4 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2019/354, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/119/BUSP (OL L 64, 2019, p. 7), ir 2019 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2019/352, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 208/2014 (OL L 64, 2019, p. 1).

Pirmiausia Bendrasis Teismas priminė, kad Europos Sąjungos teismai turi užtikrinti visų Sąjungos teisės aktų teisėtumo, atsižvelgiant į pagrindines teises, kontrolę. Nors ribojamųjų priemonių nustatymą ar jų tolesnį taikymą Taryba gali grįsti trečiosios valstybės sprendimu, ji turi patikrinti, ar toks sprendimas toje valstybėje priimtas paisant teisės į gynybą ir teisės į veiksmingą teisminę gynybą. Be to, Bendrasis Teismas patikslino, kad aplinkybė, jog trečioji valstybė yra viena iš valstybių, prisijungusių prie Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK), reiškia, kad Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – EŽTT) atlieka pagal EŽTK garantuojamų pagrindinių teisių kontrolę, tačiau dėl tokios aplinkybės minėtas reikalavimas patikrinti netampa perteklinis.

Nors nagrinėjamu atveju Taryba, vykdydama savo pareigą motyvuoti, nurodė priežastis, dėl kurių manė, kad Ukrainos valdžios institucijų sprendimas pradėti ir vykdyti baudžiamąjį procesą dėl viešųjų lėšų pasisavinimo buvo priimtas paisant šių teisių, Bendrasis Teismas priminė, kad tai skiriasi nuo minėtų motyvų pagrįstumo nagrinėjimo, kuris susijęs su ginčijamų aktų teisėtumu iš esmės ir kurio kontrolę užtikrina Bendrasis Teismas.

Šiuo klausimu Bendrasis Teismas visų pirma konstatavo, kad iš 2018 m. spalio 5 d. ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimo nematyti, jog buvo užtikrintos ieškovo teisės, o bylos medžiaga nepatvirtina, kad Taryba išnagrinėjo ieškovo pateiktą informaciją.

Tada Bendrasis Teismas pažymėjo, kad nors Taryba teigia, kad atliekant ikiteisminius tyrimus Ukrainoje buvo vykdoma teisminė kontrolė ir kad priimti keli teismų sprendimai patvirtina, jog Taryba galėjo patikrinti, ar buvo paisoma šių teisių, vien tokie sprendimai negali įrodyti, kad Ukrainos valdžios institucijų sprendimas vykdyti baudžiamuosius procesus, kuriais grindžiamas ribojamųjų priemonių tolesnis taikymas, buvo priimtas paisant teisės į gynybą ir teisės į veiksmingą teisminę gynybą. Visi Tarybos nurodyti teismų sprendimai yra priimti vykdamas baudžiamąjį procesą, kuriuo grindžiamas ieškovų pavardžių įtraukimas į sąrašą ir palikimas jame, ir jie yra tik šalutiniai sprendimai, nes yra arba apsauginio, arba procesinio pobūdžio.

Galiausiai Bendrasis Teismas pabrėžė, kad Taryba nepaaiškino, kodėl šių teismo sprendimų buvimas leidžia manyti, kad buvo užtikrinta aptariamų teisių apsauga, nors Ukrainoje vykdomas baudžiamasis procesas, kuriuo remiantis 2014 m. patvirtintos ribojamosios priemonės, vis dar buvo ikiteisminio tyrimo stadijos. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas rėmėsi EŽTK ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, pagal kurias teisė į veiksmingą teisminę gynybą, be kita ko, apima teisę į bylos išnagrinėjimą per protingą terminą. Bendrasis Teismas pabrėžė, kad EŽTT yra nusprendęs, jog šio principo pažeidimas gali būti nustatytas, be kita ko, tuomet, jeigu ikiteisminio tyrimo stadijoje yra tam tikrų neveiklumo etapų, dėl kurių yra kaltos atlikti šį tyrimą kompetentingos institucijos. Šiuo atžvilgiu Bendrasis Teismas taip pat priminė, kad jei asmeniui kelerius metus taikomos ribojamosios priemonės dėl tam tikroje trečiojoje valstybėje vykdomo baudžiamosio proceso, Taryba turi išsamiau išnagrinėti klausimą dėl valdžios institucijų galbūt padaryto šio asmens pagrindinių teisių pažeidimo. Taigi Taryba turėjo bent jau nurodyti priežastis, dėl kurių galėjo manyti, kad šių teisių buvo paisoma, kiek tai susiję su tuo, ar ieškovo byla išnagrinėta per protingą terminą.

Taigi Bendrasis Teismas nusprendė, kad neįrodyta, jog Taryba įsitikino, kad Ukrainos teisminės institucijos paisė ieškovo teisės į gynybą ir teisės į veiksmingą teisminę gynybą baudžiamosiose bylose, kuriomis ji rėmėsi. Tuo remdamasis jis padarė išvadą, kad palikdama ieškovo pavardę ginčijamame sąraše Taryba padarė vertinimo klaidą.